

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Херсонського

державного університету

05.12.2018 № 1016-Д

(зі змінами, внесеними на підставі

рішення вченої ради ХДУ

(протокол від 28.01.2021 № 9)

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО АСПІРАНТСЬКУ ПРАКТИКУ

ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Практична підготовка аспірантів у Херсонському державному університету (далі - ХДУ) в системі вищої освіти на III освітньо-науковому рівні є структурним компонентом фахової професійної підготовки до науково-практичної та наукової діяльності та невід'ємним складником комплексної підготовки докторів філософії.

1.2. Мета аспірантської практики – формування комплексу професійних компетентностей та якостей аспірантів, необхідних для майбутньої самостійної науково-педагогічної діяльності та практичної адаптації в PhD-середовищі.

1.3. Нормативне забезпечення проведення практики:

- Закон України «Про освіту» від 05 вересня 2017 року № 2145-VIII;
- Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII;
- Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»;
- Постанова Кабінету Міністрів від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)»;

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 07.08.2002 № 450 «Про затвердження норм часу для планування та обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ»;

1.4 Аспірантська практика в університеті проводиться відповідно до змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти згідно з графіками освітнього процесу, навчальних планів та робочих навчальних планів спеціальностей.

II. ВИДИ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

2.1. Структура, зміст та види робіт, передбачених аспірантською практикою здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, визначаються робочими програмами практики, розробленими випусковими кафедрами та затвердженими першим проректором, відповідно до специфіки наукових спеціальностей.

2.2. Основними завданнями практики є:

- застосування теоретичних знань із фахових і психолого-педагогічних дисциплін у розв'язанні конкретних педагогічних завдань та ситуацій;
- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- вироблення умінь організації основних форм навчання у закладах вищої освіти, застосування сучасних технологій і методик навчання;
- формування умінь педагогічного та наукового спілкування зі студентською та науково-педагогічною аудиторією;
- формування досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

2.3. Результатами проходження аспірантської практики є сформовані та набуті компетентності:

2.3.1. Інтегральні компетентності:

- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, інтегрувати набуті теоретичні знання та практичні навички.

2.3.2. Загальні компетентності:

- знання основних законодавчих документів, що регламентують освітній процес у закладах вищої освіти, а також прав і обов'язків суб'єктів освітнього процесу (викладачів, аспірантів, студентів);
- здатність визначати, обґрунтувати та моделювати науково-практичні завдання;
- володіння основами планування навчально-методичної та наукової роботи кафедри, на якій проводиться практика;
- уміння використовувати програмно-методичне забезпечення навчальної дисципліни, з якої будуть проводитися заняття;
- володіння комунікативними навичками та знанням вікових і психологічних особливостей студентської аудиторії.

2.3.3. Фахові компетентності:

- створення й ефективне розв'язання наукових та науково-педагогічних завдань у відповідності до наукової спеціальності або спеціалізації;
- володіння знаннями курсу, достатніми для аналітичної оцінки, вибору й реалізації освітньої програми;
- критичне оцінювання свого досвіду та результатів власної діяльності;
- використання у роботі психолого-педагогічних досліджень і передового педагогічного досвіду;
- прогнозування результатів практичного втілення своїх власних наукових розробок.

2.4. Програмні результати навчання:

- знання принципів державної політики у сфері вищої освіти та завдань сучасних закладів вищої освіти;
- володіння передовими концептуальними та методологічними знаннями для самостійної професійної (викладацької) діяльності;

- здатність організовувати освітній процес відповідно до вимог його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення;
- сформованість умінь та навичок до викладання дисциплін зі спеціальності

III. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ АСПІРАНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Організатором практики є кафедра, де навчається аспірант.

3.2. Базою для проходження практики є кафедра, на якій працює керівник, або кафедра, при якій функціонує аспірантура. Як виняток, аспірант може пройти практику на кафедрах (або у підрозділах) інших навчальних закладів за певних умов, передбачених законодавством.

3.3. Керівником аспірантської практики є науковий керівник аспірантів. Як виняток, кафедра має право призначити керівником аспірантської практики керівника-методиста в особі провідного доцента або професора кафедри.

3.4. Етапи проведення аспірантської практики включають у себе:

- настановну конференцію у форматі засідання кафедри (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності);
- складання індивідуального плану проведення практики та затвердження його на засіданні кафедри;
- планування, викладання та аналіз результатів власної професійної діяльності;
- підготовку та подання звіту про проходження практики;
- обговорення та презентацію результатів практики на кафедрі.

3.5. Основні звітні документи аспірантської практики визначають зміст освітнього процесу на різних етапах проходження практики, основні вимоги та форми контролю за виконанням їх (додаток 1).

До таких документів відносяться:

- індивідуальні звіти аспірантів, які є основним звітним документом. На його основі кафедра затверджує загальну оцінку практики;
- щоденник практики (додаток 2);

- загальний письмовий звіт про проходження практики з переліком видів діяльності та виконаної роботи, що містить у собі характеристику наукового керівника практики із зауваженнями та рекомендаціями щодо вдосконалення їх (додаток 3).

3.6. Підсумковий контроль проходження практики здійснюється у формі заліку шляхом виведення спільної оцінки за дві частини практики: асистентську та дослідницьку.

3.7. Критеріями оцінювання аспірантської практики є:

- успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики;
- дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої освіти;
- власна активність, ініціативність аспіранта в процесі виконання завдань практики;
- повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики;
- якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.

3.8. Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

3.9. Види і форми роботи аспірантської практики визначаються робочою програмою практики та передбачають навчальну, науково-методичну та виховну роботи.

Навчальна робота:

- відвідування занять провідних викладачів кафедри і подальшим їх аналізом;
- проведення практичних і лабораторних занять.

Науково-методична робота:

- вивчення методичного досвіду і системи навчальної роботи кафедри, наукового керівника;

- ознайомлення з освітньо-професійними програмами та навчальними планами підготовки фахівців відповідної спеціальності;
- опрацювання науково-методичної літератури відповідної навчальної дисципліни;
- ознайомлення з плануванням та організацією занять;
- вивчення методичного та практичного досвіду наукових та науково-практичних лабораторій, що існують при кафедрах, де проходить практику аспірант.

Організаційно-виховна робота:

- ознайомлення з організацією системи виховної роботи відповідного факультету, кафедри, профспілковою роботою в студентських групах;
- участь аспірантів у виховній роботі студентських груп, де проходить їхня практика;
- організація презентацій, дискусій, диспутів, круглих столів тощо з сучасних проблем, у галузі яких здійснюється дослідження.

IV. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1. Аспіранти, які з поважних причин не змогли пройти аспірантську практику у визначений термін, повинні пройти її в інші строки, встановлені кафедрою та погоджені у проректора з наукової роботи.

4.2. Аспіранти, робота яких у процесі проходження аспірантської практики визнається незадовільною, можуть бути неатестованими кафедрою за невиконання освітньо-наукової програми індивідуального плану навчання аспіранта.

Перелік документів,
що включено до індивідуального звіту про аспірантську практику
аспіранта

_____

(П.І.Б.)

_____

(Назва кафедри, на якій проходить практику)

№	Назва документів
1.	Звіт про проходження практики
2.	Щоденник практики
3.	<i>Текст лекції (назва лекції)</i>
4.	<i>Текст лекції (назва лекції)</i>
5.	<i>Методичні розробки до семінарського заняття (назва)</i>
6.	<i>Методичні розробки до семінарського заняття (назва)</i>
7.	Рецензія на лекцію (тема лекції)

Підпис аспіранта _____

ЩОДЕННИК АСПРАНТСЬКОЇ ПРАКТИКИ

_____ (П.І.Б.)

_____ (Назва кафедри, на якій проходить практику)

В період з _____ по _____

Місце практики _____

Керівник _____

(П.І.Б., посада, вчене звання, науковий ступінь)

Дата	Вид виконаної роботи	Відмітка про виконання

Підпис аспіранта _____

Підпис керівника _____

В щоденник практики заносяться всі заходи, пов'язані з проходженням аспірантської практики, інші види робіт (робота в бібліотеці, консультації з керівником, тощо). Керівник оцінює кожен етап практики, як це наведено в рекомендаціях й виставляє оцінку.

Факультет _____
Кафедра _____

**Звіт
про проходження аспірантської практики**

_____
(П.І.Б. аспіранта)

_____
(П.І.Б. керівника)

За період практики було виконано наступні роботи:

Навчальна робота

№	Тема лекції чи семінарського заняття, на якому був присутнім практикант	П.І.Б. викладача, або іншого практиканта, які проводили заняття	Факультет, курс, група	Дата	Підпис керівника

№	Тема лекції чи семінарського заняття, які провів	Факультет, курс, група	Оцінка	Дата	Підпис керівника

Науково-методична робота

Організаційно-виховна

Рекомендації по вдосконаленню організації та проведення практики

1. Позитивні моменти в організації та змісті практики.
2. Негативні моменти в організації та змісті практики.
3. Побаження та рекомендації щодо покращання й організації та змісту практики.

Дата _____

Підпис аспіранта _____

Підпис керівника _____

Затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від _____